

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 556)

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgızistan Cumhuriyeti Arasında Askerî Eğitim İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/573)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı: B 02.0.KKG / 101-582/05314

22.7.1993

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 5/7/1993 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgızistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Eğitim İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi birlikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Tansu Çiller
Başbakan

GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyeti ile Kırgızistan Cumhuriyeti arasında tarihten kaynaklanan dil, kültür, din ve soy bağları bulunmaktadır.

Türkiye ile Kırgızistan, aralarındaki dostluk ve işbirliğinin karşılıklı yarar ve hak eşitliği temelinde daha da geliştirilmesi arzusuyla, 23 Aralık 1991 tarihinde Ankara'da imzaladıkları "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgızistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Dostluk ve İşbirliği Anlaşması"nı dikkate alarak, 3 Mart 1993 tarihinde Ankara'da "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgızistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Eğitim İşbirliği Anlaşması"nı akdetmişlerdir.

Askerî Eğitim İşbirliği Anlaşması'nın amacı iki ülke arasında askerî eğitim alanında işbirliği tesis etmektir.

ANLAŞMA MADDE GEREKÇELERİ

Dibâce :

Türkiye ile Kırgızistan karşılıklı olarak ülkelerin güvenliğini, toprak bütünlüğünü ve bağımsızlığını sürdürme arzularını ifade ederek aralarındaki dostluk ve işbirliğinin daha da geliştirilmesi yolundaki kararlılıklarını teyid etmektedirler.

Madde 1 — Anlaşmanın Türkiye ile Kırgızistan arasındaki askerî eğitim işbirliği tesis etme amacı taşıdığı belirtilmektedir.

Madde 2 — Anlaşmada yeralan terimler tanımlanmaktadır.

Madde 3 — Anlaşma çerçevesinde eğitim görecek askerî personelin hangi kurallara göre seçileceği belirlenmektedir.

Madde 4 — Tarafların, Anlaşma kapsamına giren askerî personel ve yakınları üzerindeki yargı yetkilerinin sınırları çizilmektedir.

Madde 5 — Askerî personele verilebilecek disiplin cezaları esasa bağlanmaktadır.

Madde 6 — Anlaşma kapsamındaki askerî personelin görev sırasında yol açacağı zarar, ziyan ve hasarların hangi hallerde tazminat hakkı doğuracağı; görev haricindeki askerî personelin veya yakınlarının yolaçacağı zarar, ziyan ve hasarlar için hangi esaslara göre hareket edileceği belirlenmektedir.

Ayrıca, taraflar, askerî personelin Anlaşma kapsamındaki faaliyetlerin icrası esnasında yaralanması, sakatlanması veya ölmesi halinde tazminat talebinde bulunmamayı taahhüt etmektedirler.

Madde 7 — Tarafların malî yükümlülükleri belirlenmektedir.

Madde 8 — Gönderen devletin, gerek görürse personelinin bir neden göstermeksizin geri çağırabileceği ve geri çağırdığı personelin yerine atama yapabileceği hükmü getirilmekte ve kabul eden devletin hangi koşullarda konuk askerî personelin ilişkisini kesebileceği ve eğitimine son verebileceği belirtilmektedir.

Madde 9 — Anlaşma kapsamındaki askerî öğrenciler ile diğer askerî personelin giyeceği üniforma ve üniformalarına takabilecekleri semboller belirtilmektedir.

Madde 10 — Anlaşma çerçevesinde verilecek eğitimin uygulanmasına ilişkin usuller belirlenmektedir.

Madde 11 — Askerî personel ile yakınlarının yararlanabilecekleri sağlık hizmetleri ve sosyal tesisler belirtilmektedir.

Madde 12 — Askerî personelin izinleri esasa bağlanmaktadır.

Madde 13 — Bir askerî personelin veya bir yakınının kabul eden devlet topraklarında ölmesi halinde, kabul eden devletin gömme veya cenaze nakil işlemleri ile ilgili masrafları karşılaması ve düzenlemeleri yapması kararlaştırılmaktadır.

Kabul eden devletin bu durumda ayrıca, müteveffanın ailesinin en çok iki bireyinin ve gönderen devletin seçeceği refakatçının gidiş/dönüş uçak biletlerini ödemesi öngörülmektedir.

Madde 14 — Askerî personel ve yakınlarının kabul eden devletin muhaceret yasalarına ve gümrük mevzuatına riayet edecekleri belirtilmektedir.

Madde 15 — Askerî personelin resmî görevli oldukları süre zarfında üçüncü bir ülkeyi içine alan silahlı bir çatışmaya katılmayacağı, Anlaşma'nın ve protokollerinin kapsamı dışında kalan görevlere atanamayacağı yolunda mutabakat sağlanmaktadır.

Madde 16 — Askerî personelin gizliliğe riayet edeceği kaydolunmaktadır.

Madde 17 — Askerî personelin kesin olarak ayrılırken şahsî ve yakınlarının borçlarını tasfiye ile yükümlü olduğu ve acil durumlarda askerî personelin borçlarının, gönderen devlet hesabına kabul eden devletçe yükleneceği açıklanmaktadır.

Madde 18 — Anlaşmanın yorum ve uygulanmasından dolayı ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkların çözümünde ve Anlaşmanın sona erdirilmesinde izlenecek yol belirtilmektedir.

Madde 19 — Anlaşmanın yürürlük süresi belirlenmektedir.

Madde 20 — Anlaşmanın, tarafların kendi hukuklarına uygun olarak onaylanacağı, onaylandığını bildiren notların teati edileceği tarihte yürürlüğe gireceği belirtilmektedir.

Madde 21 — Taraflardan birinin, Anlaşmanın veya protokollerinin tadilini veya gözden geçirilmesini önermesi halinde izlenecek yol açıklanmaktadır.

Madde 22 — Anlaşmanın veya protokollerinin sona erdirilmesi için izlenecek usuller açıklanmaktadır.

Madde 23 — Anlaşmanın, her biri aynı derecede geçerli olmak üzere Türkiye ve Kırgızistan Türkçesinde ikişer nüsha olarak düzenlendiği kaydedilmektedir.

Millî Savunma Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Millî Savunma Komisyonu

18.11.1993

Esas No. : 1/573

Karar No. : 4

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgızistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Eğitim İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı, Komisyonumuzun 18.11.1993 tarihli 3 üncü Birleşiminde, Millî Savunma Bakanı Mehmet Gölhan ile Genelkurmay Başkanlığı ve Millî Savunma ve Dışişleri bakanlıkları temsilcilerinin de iştirakiyle incelenip görüldü.

Türkiye ile Kırgızistan, aralarındaki dostluk ve işbirliğinin karşılıklı yarar ve hak eşitliği temelinde daha da geliştirilmesi arzusuyla 23.12.1991 tarihinde Ankara'da imzaladıkları "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgızistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Dostluk ve İşbirliği Anlaşması"nı dikkate alarak, 3.3.1993 tarihinde Ankara'da "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgızistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Eğitim İşbirliği Anlaşması"nı akdetmişlerdir.

Anlaşmanın amacı, iki ülke arasında askerî eğitim alanında da işbirliği tesis etmektir.

Söz konusu Anlaşma, tarafların kendi hukuki usullerine uygun olarak onaylanacak ve onaylandığını bildiren notaların teati edildiği tarihte yürürlüğe girecektir.

Bu amaçla hazırlanmış olan ve tümü üzerinde yapılan görüşmelerden sonra Komisyonumuzca da benimsenen Tasarının maddelerinin müzakeresine geçilmiş ve Tasarımın 1, 2 ve 3 üncü maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, havalesi gereği Dışişleri Komisyonuna tevdi edilmek üzere, Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Ural Köklü
Ankara
Kâtip
Hasan Basri Eler
Edirne
Üye
Abuzer Tanrıverdi
Adıyaman
Üye
Cevat Ayhan
Sakarya
Üye
Muhtar Mahramlı
Tekirdağ

Sözcü
Mustafa Kaçmaz
Van
Üye
Turgut Tekin
Adana
Üye
Tevfik Diker
Manisa
Üye
Ferit Aydın Mirkelam
Şanlıurfa
Üye
Ali Uzun
Zonguldak

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

Esas No. : 1/573

Karar No. : 29

21.1.1994

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgızistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Eğitim İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 19.1.1994 Tarihli 8. Birleşiminde Dışışleri ve Millî Savunma Bakanlığı temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

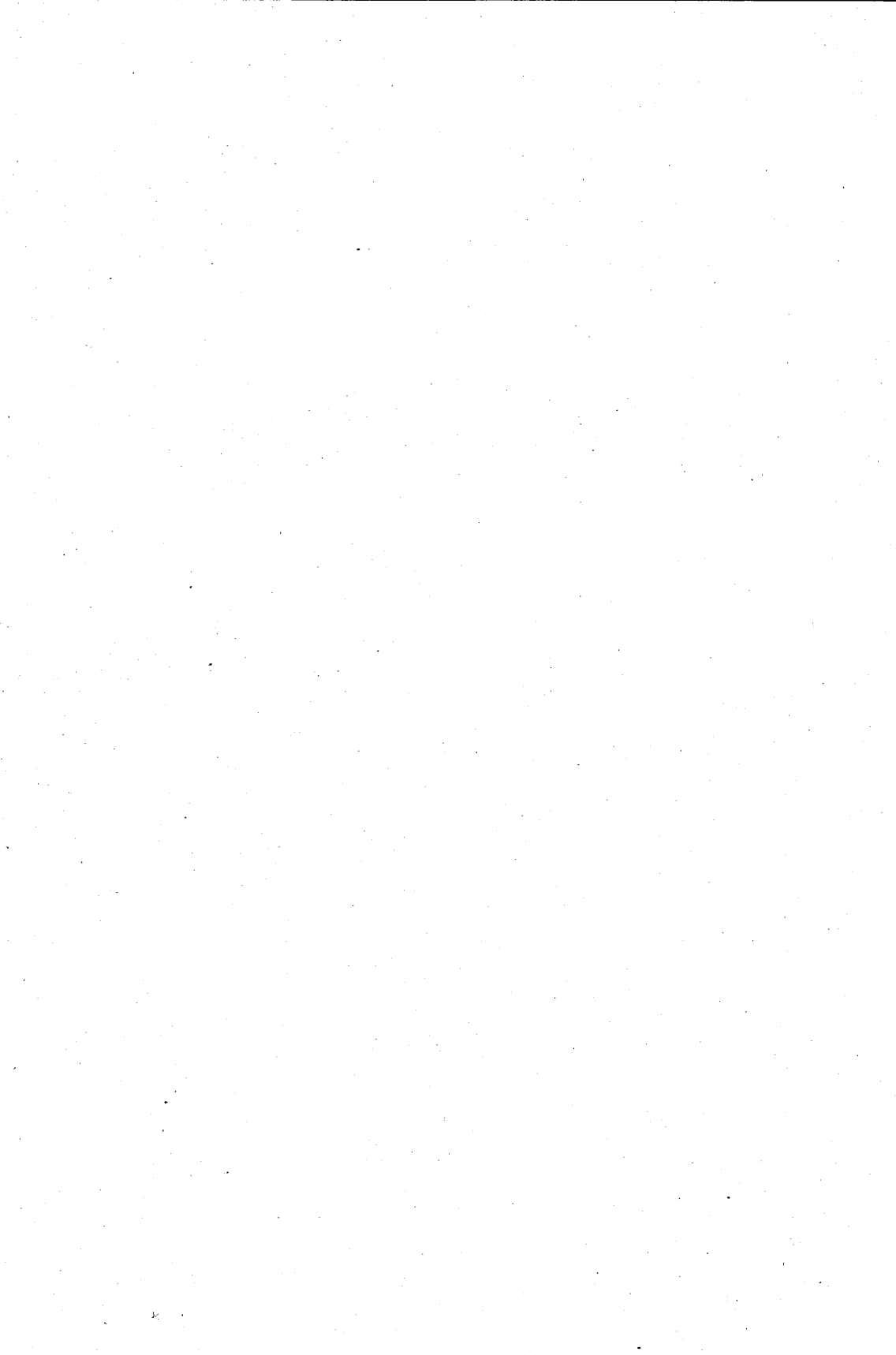
İki ülke arasında dostluk ve işbirliğinin karşılıklı yarar ve eşitlik temelinde daha da geliştirilmesi isteği doğrultusunda askerî eğitim alanında işbirliği tesis etmek amacıyla taşıyan Tasarı Komisyonumuzca uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Erdal İnönü
İzmir
Üye
Orhan Kilercioğlu
Ankara
Üye
Tunç Bilget
Aydın
Üye
Kamran İnan
Bitlis
Üye
A. Cemil Tunç
Elazığ

Başkanvekili
Fethi Akkoç
Bursa
Üye
Sait Kemal Mimaroglu
Ankara
Üye
İsmet Sezgin
Aydın
Üye
Şerif Ercan
Edirne
Üye
Engin Güner
İstanbul

Üye
Ali Eser
Samsun



HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgızistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Eğitim İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1 — 3 Mart 1993 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgızistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Eğitim İşbirliği Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2 — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3— Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Prof. Dr. T. Çiller

Başbakan

Devlet Bakanı ve Başbakan Yrd.

E. İnönü

Devlet Bakanı

Y. Aktuna

Devlet Bakanı

İ. Töz

Devlet Bakanı

T. Akyol

Devlet Bakanı

N. Kurt

Devlet Bakanı

C. Erhan

Devlet Bakanı

E. Şahin

Devlet Bakanı

Ş. Erdem

Millî Savunma Bakanı

N. Ayaz

Dışişleri Bakanı

H. Çetin

Millî Eğitim Bakanı

N. Mentese

Sağlık Bakanı

R. Serdaroğlu

Tarım ve Köyleri Bakanı

R. Şahin

Sanayi ve Ticaret Bakanı

M. T. Köse

Kültür Bakanı

D. F. Sağlar

Orman Bakanı

H. Ekinci

Devlet Bakanı

N. Cevheri

Devlet Bakanı

M. Gölhan

Devlet Bakanı

B. S. Daçe

Devlet Bakanı

G. Müftüoğlu

Devlet Bakanı

M. Kahraman

Devlet Bakanı

M. Çiloğlu

Devlet Bakanı

A. Şanal

Adalet Bakanı

M. S. Oktay

İçişleri Bakanı

M. Gazioğlu

Maliye ve Gümrük Bakanı

İ. Attıla

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Prof. O. Kumbaracıbaşı

Ulaştırma Bakanı

M. Köstepen

Çalışma ve Sos. Güvenlik Bakanı

M. Moğultay

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

V. Atasoy

Turizm Bakanı

A. Ateş

Çevre Bakanı

R. Akçalı

**MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgızistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Eğitim İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1 — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgızistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Eğitim İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1 — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2 — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KIRGIZİSTAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA ASKERİ EĞİTİM İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI

Aşağıda Taraflar olarak adlandırılacak olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgızistan Cumhuriyeti Hükümeti;

Karşılıklı olarak ülkelerinin güvenlik, toprak bütünlüğü ve bağımsızlıklarını sürdürme arularını ifade ederek,

Aralarında mevcut 23 Aralık 1991 tarihli “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgızistan Cumhuriyeti Hükümeti” arasında imzalanan “Dostluk ve İşbirliği Anlaşmasının” hükümlerini dikkate alarak,

İki ülke arasındaki dostluk ve işbirliğinin daha da geliştirilmesi hususundaki kararlılıklarını teyit ederek,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır.

MADDE I ANLAŞMANIN AMACI

Bu Anlaşmanın amacı, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgızistan Cumhuriyeti Hükümeti (Bundan sonra “Taraflar” olarak anılacaklardır.) arasında Askerî Eğitim İşbirliği tesis etmektir.

MADDE II TANIMLAR

Bu anlaşmada yer alan terimlerden;

1. “Askerî Personel” taraflardan birinin Silahlı Kuvvetlerine mensup olup, bu anlaşmanın amaçları için diğer tarafın ülkesinde bulunan personel anlamındadır. Askerî personel kursiyerler ve kursiyer olmayan personeli içerir.

2. “Kursiyer Askerî Personel” bu Anlaşma uyarınca askerî eğitim ve öğrenim görmek maksadıyla bir tarafın Silahlı Kuvvetleri tarafından, diğer tarafın topraklarına gönderilen Askerî Personel (Subaylar, Astsubaylar ve Askerî Öğrenciler) anlamındadır.

3. “Kursiyer Olmayan Askerî Personel” terimi, anlaşmanın amaçları doğrultusunda bir Tarafın Silahlı Kuvvetleri tarafından, diğer tarafın toprakları üzerinde görevlendirilen Askerî Kursiyerler dışında kalan Askerî Personel anlamındadır. Aynı deyim eğitmen ve öğretmenleri de içine alır.

4. “Yakınlar”, Askerî Personelin eşi ve çocukları anlamındadır.

5. “Gönderen Devlet”, Askerî Personelin, ait olduğu devleti ifade eder.

6. “Kabul Eden Devlet” topraklarında bu anlaşmanın uygulanması nedeniyle askerî personeli ülkesinde bulunduran devlet anlamındadır.

7. “Kıdemli Askerî Personel” bu Askerî Personel grubu içerisinde herhangi bir zamanda mevcut en yüksek rütbeli personel anlamındadır. Kıdemli Askerî Personel aşağıdakilerden sorumlu olacaktır.

a) Kıdemlisi olduğu askerî personel topluluğu ile bunların geçici olarak bulunduğu, konuşlandığı veya üslendiği karargâh, birlik veya kurumun amiri arasında irtibat sağlamak,

b) Kıdemlisi olduğu askerî personel topluluğunun geçici olarak bulunduğu, konuşlandığı veya üslendiği karargâh, birlik veya kurumların tabi oldukları yasal mevzuat ile Gönderen Devlet ve Kabul Eden Devletin kanun ve nizamlarına uymalarını sağlamak,

c) Kıdemlisi olduğu askerî personel topluluğunu ilgilendiren bütün hususlarda, Gönderen Devletin yetkili makamları ile doğrudan irtibat sağlamak.

8. “Amir”, Askerî Personelin bulunduğu karargâh veya Kıta Komutanı veya kurumun amiri anlamındadır.

9. “Yetkili Makam”, Türkiye’de; Türk Genelkurmay Başkanlığı ve Kırgızistan Büyükelçiliği, Kırgızistan’da; Kırgızistan Milli Savunma Bakanlığı ile bu ülkedeki Türk Büyükelçiliğidir.

10. “Resmi Görev”, bu anlaşma ile birlikte bu Anlaşmanın amaçları doğrultusunda yapılacak protokollerde belirtilen vazife ve görevlerin yerine getirilmesini ifade eder.

11. “Görev Başı Eğitimi”, personelin daha sonra yapacağı görevin aynı ve benzeri yerlerde, kendisinden daha tecrübeli ve yetenekli kişilerin gözetim ve sorumluluğunda, önceden belirlenmiş program, usuller ve süreye bağlı olarak, görevi yaparak öğrenmek ilkesine dayanan bir eğitimidir.

12. “Resmi görevle bağlantılı suçlar”, resmî görevin icrası sırasında icra edilen ve resmî görevden ayrılmayacak nitelikteki fiil veya ihmallerden kaynaklanan suçlar anlamındadır.

MADDE III

SEÇME KURALLARI

1. Kursiyer Askerî Personel Gönderen Devlet Silahlı Kuveetleri tarafından belirlenen ihtiyaç ve kriterlere göre ve kabul eden Devlet tarafından belirlenecek şartlara uygun olarak seçilecektir.

2. Kursiyer olmayan Askerî Personel, Gönderen Devletin Silahlı Kuvvetleri tarafından, ancak kabul eden Devletin belirteceği şartlara uygun olarak seçilecektir.

MADDE IV

YARGI YETKİSİ

1. Askerî Personel ile yakınları, kabul eden devletin yasalarına ve yürürlükteki mevzuata tabi olacaklar ve cezaî yargı yetkisi kabul eden devlete ait olacaktır.

2. Askerî personel; Kabul Eden Devletin cezaî ve inzibatî mevzuatı bakımından, askerî şahıslar gibi telakki edilecektir. Ancak, aşağıda gösterilen hallerde gönderen devletin yargı yetkisi geçerli olacaktır.

a) Münhasıran gönderen devletin malına ve emniyetine karşı askerî personel veya yakınları tarafından işlenen suçlar;

b) Eğitici, öğretici, danışman veya gözlemci sıfatı ile gönderilen Askerî personelin, görevlerine ilişkin bir eylem veya ihmalden doğan suçlar.

c) Gönderen veya Kabul Eden Devletin yargı hakkının kullanılacağı hallerde; hüküm içeriği gönderen devlet mevzuatında bulunmayan bir cezayı öngörmekte ise, her iki ülke ceza mevzuatında yer alan veya uyum sağlayan bir ceza sistemi geçerli olacaktır.

MADDE V

DİSİPLİN İŞLEMLERİ

1. Askerî personel; buldukları kıta, karargâh ve kurumlarda uygulanan emir ve talimatlara aynen uyarlar.

2. Kursiyer Askerî personel; disiplin cezaları yönünden Kabul Eden Devletin mevzuatı çerçevesinde işlem görecektir.

3. Kursiyer olmayan Askerî personele; Gönderen Devletin belirleyeceği disiplin amirleri kendi hukukî mevzuatı çerçevesinde disiplin cezası vermeye yetkili olup, bu yetki kullanılırken;

- a) Disiplin işlemi, Kursiyer olmayan Askerî personelin bulunduğu yerin amirleri tarafından talep edilmiş ise; yapılan işlem sonucu yazılı olarak bildirilecektir.
- b) Kursiyer olmayan Askerî personelin görevlerini aksatacak mahiyetteki disiplin cezaları amire yazılı olarak bildirilecektir.
- c) Bu yetkinin kullanılması, Kabul Eden Devletin infaz sistemini ve hükümranlığını zedeleyecektir.

MADDE VI ZARAR ZİYAN VE TAZMİNAT TALEPLERİ

1. Askerî personelin eğitim ve öğretim görmek amacı ile gönderilenlerin, görevi sırasında veya görevin ifası dolayısıyla Kabul Eden Devletin mülkiyeti altındaki imal ve eşyalara kasıtsız olarak verecekleri zarar, ziyan ve hasarlar için Kabul Eden Devlet tarafından tazminat talep edilmeyecektir.

2. Özel ve tüzelkişilerin mülkiyetindeki mal ve eşyalara karşı verilen zarar ve ziyanlar (Kasti olsun veya olmasın) yukarıdaki birinci fıkraya hükümleri dışındadır. Bu tür zarar ve ziyanlar gönderilen askerî personelin kasıtlı hareketinden kaynaklanmamışsa Gönderen Devlet tarafından tazmin edilir.

3. Meydana gelen zarar ve ziyanın kasten oluşturulup oluşturulmadığı ve tazmin edilmesi gereken para miktarını tespit etmek üzere, Kabul Eden Devlet tarafından üç kişilik bir bilirkişi heyeti oluşturulur. Gönderen Devlet, bu heyete gözlemci sıfatı ile temsilci bulundurabilir.

4. Gönderen Devletin yetkili makamı, Kabul Eden Devletin yetkili makamı tarafından bildirilen tazminatı 90 gün içinde Kabul Eden Devletin göstereceği Bankaya öder ve ödeme makbuzunu Kabul Eden Devletin yetkili makamlarına gönderir. Taraflar arasında bir anlaşmazlık halinde her iki tarafında üzerinde anlaşmışları bir hakeme başvuracaklardır. Eğer yine uyuşma sağlanamazsa kabul eden devletin yetkili ve görevli mahkemelerinin vereceği karar nihai olacak ve bu karar her iki tarafça kabul edilecektir. Kabul eden devlet bu süre esnasında zarar gören özel şahısların tazminat taleplerini kendi bütçesinden karşılayabilir.

5. Eğitici, Öğretmen, Danışman veya Gözlemci sıfatı ile gönderilen personelin görevleri arasında veya görevin ifası dolayısıyla, Kabul Eden devletin mülkiyeti altındaki mal ve eşyalara kayıtsız olarak sebebiyet verecekleri zarar, ziyan veya hasarlar için tazminat talep edilmeyecektir.

6. Askerî personelin görev haricinde veya görevde olsalar bile kasıtlı olarak gerçek veya tüzel kişilere verecekleri zarar ile askerî personelin yakınlarının bu kişilere verecekleri zarar, ziyan veya hasarlar için aşağıdaki esaslara göre hareket edilecektir.

a) Zarar gören şahsın rızasını almak sureti ile, kabul eden devletin tayin edeceği asgari üç kişilik bilirkişi heyetince zarar, ziyan ve hasarlar tespit edilir. Gönderen Devlet tarafından gözlemci sıfatı ile bilirkişi heyetinde temsilci bulundurulabilir.

b) Bilirkişi heyetinin takdir edeceği tazminat, Kabul Eden Devlet tarafından Gönderen Devletin yetkili makamına bildirilir. Gönderen Devletin yetkili makamı bildirilen tazminatı, 90 gün içinde Kabul Eden Devletin göstereceği Bankaya öder ve makbuzunu Kabul Eden Devletin yetkili makamına gönderir.

c) Zarar gören şahısların ve kabul eden devlet yetkili makamının tazminata itiraz etmesi halinde, tarafların mutabık kalacakları bir hakeme başvurulabilir. Hakeme başvurulmayacaksa; Kabul Eden Devletin yargı organlarına intikal ettirilir. Yargı organlarının hükmettiği tazminat ve dava masrafları gönderen devletçe yukarıdaki usullere göre ödenir.

7. Kabul Eden ve Gönderen Devletler; kendi askerî personelinin, bu anlaşmanın içerdiği faaliyetlerin icrası esnasında yaralanma, sakatlanma veya ölümleri halinde, karşı taraftan tazminat talep etmemeyi taahhüt eder.

MADDE VII ÖDEMELER VE MASRAFLAR

1. Kambiyo rejimi;

Gönderen Devletin kuvvet ve sivil unsur mensupları ile bunların yakınları kabul eden devletin kambiyo rejimine tabi olacaktır.

2. Kursiyer olmayan askerî personelin ve yakınlarının her türlü malî ve özlük hakları, Gönderen Devlet tarafından sağlanacaktır.

3. Askerî personelin, kabul eden devlete gidiş ve dönüş ulaşım masrafları, Gönderen Devlet tarafından karşılanır. Askerî personel; mümkün olduğu hallerde ve tarafların yetkili makamlarının müsaadesi alınmak suretiyle askerî hava/kara ulaşım araçlarından ücretsiz istifade edebilirler. İstifade usulleri tarafların kendi düzenlemelerine uygun şekilde yapılır.

4. Kabul Eden Devlet, kursiyer askerî personelin aşağıda belirlenen masraflarını karşılamayı taahhüt eder.

a) Askerî öğrenciler için;

(1) İaşe

(2) İbate

(3) Harçlık (Kabul Eden Devlet tarafından belirlenecek esaslar ve miktar üzerinden)

(4) Eğitim-öğretim masrafları

(5) Giyim-kuşam (Kabul Eden Devletin emsali, kendi öğrencileri için tespit edilmiş olan istihkaklar üzerinden)

b) Subay ve Astsubaylar için;

(1) Aylık ücret (Kursiyer subay ve astsubayların rütbelerine göre Kabul Eden Devlet tarafından belirlenecek miktar ve esaslar üzerinden)

(2) Eğitim-öğretim masrafları

(3) Giyim-kuşam (sadece kursiyer subay ve astsubayların eğitim-öğretim kurumunda giyeceği, Kabul Eden Devletin emsali subay ve astsubaylara verilen istihkak üzerinden)

MADDE VIII

GERİ ÇAĞRILMA VE EĞİTİMİN/GÖREVLERİN SONA ERDİRİLMESİ

1. Gönderen Devlet gerekli gördüğü zaman, personeli bir sebep göstermeksizin istediği zaman geri çağırma yetkilidir. Kabul eden ülke böyle bir niyetin kendisine bildirilmesi üzerine, bu geri çağırmanın mümkün olduğunca çabuk gerçekleştirilmesi için gerekli tedbirleri alacaktır.

2. Yukarıdaki fıkra 1'e göre Kursiyer olmayan askerî personeli geri çağırın Gönderen Devlet, bu geri çağırmaı takip eden 15 gün içinde, geri çağrılan personelin yerine aynı şartları taşıyan diğeri bir kişiyi tayin edebilecektir. Böyle bir değıştirme yukarıda Madde III (2)'de belirtilen koşulları karşılamak zorundadır.

3. Kabul Eden Devlet, Gönderen Devletin yetkili makamlarına durumun bildirilmesini müteakip kursiyer askerî personeli eğitimden çıkarabilir.

4. Öğretimdeki başarısızlık, disiplin ve sıhhi nedenlerle eğitim/öğretimi takip edemeyecek askerî öğrenciler hakkında karar verilecek ve Genelkurmay Başkanlığının onayını müteakip, ilişik kesme ve eğitim/öğretime son verme işlemi yapılacaktır.

5. Kabul Eden Devlet, kursiyer olmayan herhangi bir askerî personelin görevini, başlangıçta belirtilen bitim tarihinden önce sona erdirebilir. Bununla beraber, Kabul Eden Devlet yetkili makamının bu kararından haberdar edecek ve kursiyer olmayan sözkonusu askerî personel bu bildirim takip eden 30 gün içerisinde geriye yollanacaktır. Gönderen Devlet, Kabul Eden Devletin ulusal çıkarlarına aykırı olmadığı sürece, böyle bir kararın nedenleri hakkında bilgilendirilecektir.

MADDE IX ASKERİ KIYAFET / ÜNİFORMA

1. Askerî Lise ve Harp Okulu eğitimine gönderilen askerî öğrenciler, Kabul Eden Devletin sağlayacağı askerî üniformayı giymekle yükümlüdürler. Bu öğrenciler, gönderen ülke tarafından verilecek bir askerî sembolü, tanıma amacıyla üniformalarına takabileceklerdir.

2. Diğer askerî personel, Kabul Eden Devletin birlik ve kurumları içerisinde kendi ulusal üniformalarını veya Kabul Eden Devletin üniformasını yiyecekler, birlik ve kurum dışında sivil elbiseli olarak bulunacaklardır. Bununla beraber, çalışma şartlarına bağlı olarak, Kabul Eden Devlet, askerî personele, kendi Silahlı Kuvvetleri tarafından kullanılan gerekli eğitim ve çalışma elbiselerini temin edebilecektir.

MADDE X EĞİTİMİN UYGULANMASINA İLİŞKİN USULLER

1. Bu Anlaşma, Askerî Eğitim İşbirliği alanındaki aşağıdaki konuları kapsar:

- Birlik, karargâh ve kurumlara askerî ziyaretler,
- Tatbikatlara gözlemci gönderme,
- Askerî Lise eğitimi,
- Harp Okulu eğitimi,
- Sınıf Okulu eğitimi,
- Harp Akademileri eğitimi,
- Askerî Tıp Akademisi ve Askerî Sağlık Okulları eğitimi,
- Çeşitli kısa süreli kurslar,
- Birlik, karargâh ve kurumlarda görevbaşı eğitimi,

2. Eğitim ve öğretimler Türkçe ve Kırgızistan Türkçesi olarak yapılır. Gerekğinde lehçe farklılıklarını gidermek amacıyla, Kabul Eden Devlet tarafından Türkçe tekamül eğitimi verilir.

3. Bu anlaşmaya göre, herhangi bir eğitim talebi, önce gönderen ülke tarafından kabul eden ülkeye bildirilecektir. Kabul Eden Ülke böyle bir isteğin alınmasını müteakip, bunu kendi olanakları ile karşılayacak ve talep eden eğitimi temin edip edemeyeceğini 45 (kırkbeş) gün içinde Gönderen Devlete bildirecektir.

4. Gerekli görüldüğü takdirde, sözkonusu eğitimin gerçekleştirilmesi için taraflarca (bu anlaşmaya dayanan protokol statüsünde) ayrı bir anlaşma yapılabilir. Bu protokol aşağıdaki hususları içerecektir:

- Eğitimin konusu,
- Eğitimin prensipleri,
- Eğitim süresi ve onun başlangıcı ve bitiş tarihleri,
- Eğitim amaçları için gönderilen askerî personelin nitelikleri,
- Eğitim için kullanılacak lişan,

f) Gönderen Devlet tarafından eğitim için ödenecek tutar ve ödeme şekli.

g) Eğitimle ilgili gerekli görülecek diğer hususlar.

5. Gönderen Devletin eğitim isteklerinin karşılanması maksadıyla, Kabul Eden Devlete kursiyer askerî personelin gönderilip gönderilmeyeceği, Kursiyer askerî personelin sayısı ve ilgili diğer bilgiler, eğitimin başlamasından en az 45 gün önce bildirilecektir.

MADDE XI

SAĞLIK HİZMETLERİ VE SOSYAL TESİSLERİ

1. Askerî personel ve yakınları; Kabul Eden Devletteki emsallerine sağlanan muayene, tedavi olanaklarından yararlandırılır.

2. Askerî personel ve yakınları, Kabul Eden Devletin Silahlı Kuvvetlerindeki emsallerinin tabi olduğu statü dahilinde; Orduvleri, Ordupazarları, kantin, tabldot, işocakları ve dinlenme kampları gibi sosyal ve idarî hizmet kolaylıklarından yürürlükteki mevzuat uyarınca faydalanırlar.

MADDE XII

İZİNLER

1. Askerî Kursiyerler :

a) Kabul Eden Devlet Silahlı Kuvvetlerindeki emsallerinin yararlandıkları normal izin haklarından faydalandırılırlar,

b) Kabul Eden Devlette uygulanan haftalık ve günlük çalışma saatlerine tabidirler,

c) Gönderen ve Kabul Eden Devletin resmî tatil günleri ile Kabul Eden Devletin hafta sonu tatilinde yürürlükteki kanunî mevzuata göre izinli sayılırlar.

2. Kursiyer Olmayan Askerî Personel :

Gönderen Devletin ilgili mevzuatına tabi olacaktır.

3. İzinli askerî personelin ulaşım masrafları, Gönderen Devlet tarafından karşılanacaktır.

4. Konuk Personelin İzin İşleri :

a) Eğitim ve öğretim gören personelin izinleri eğitim ve öğretim programlarına uygun olacak ve Kabul Eden Devletin Silahlı Kuvvetlerindeki Emsallerine uygulanan esaslara göre verilecektir.

b) Garnizon içi izinler konuk askerî personelin bağlı olduğu amir tarafından verilecektir.

c) Kabul Eden Devlet ülkesi dahilindeki garnizon dışı izinler Kabul Eden devlet yetkili makamının uygun görmesi halinde bağlı olduğu amir tarafından verilir.

d) Kabul Eden Devlet ülkesi haricinde kullanılacak izinler her iki devlet yetkili makamları arasında varılacak mutabakata göre Gönderen Devlet yetkili makamlarınca verilir.

MADDE XIII

VEFAT

1. Bir askerî personelin ya da bir yakınının Kabul Eden Devlet ülkesinde ölmesi halinde, Kabul Eden Devlet durumu derhal Gönderen Devlete bildirecek; Gönderen devlet de müteveffanın Kabul Eden Devlet ülkesinde gömülmesine veya Gönderen Devlet ülkesine uçakla geri gönderilmesine karar verecektir.

2. Müteveffanın Kabul Eden Devlette gömülmesine karar verildiği takdirde, Kabul Eden Devlet Müteveffanın gömülme masraflarını karşılamak durumunda olduğu gibi cenaze hizmet-

ti için gerekli tüm düzenlemeleri yapacaktır. Kabul Eden Devlet, talep üzerine müteveffa için Kabul Eden Devletin muadil personeline sağlanan bir askerî cenaze töreni düzenleyecektir.

3. Müteveffanın Gönderen Devlete geri gönderilmesine karar verildiği takdirde Kabul Eden Devlet tüm harcamalarını kendisi karşılayarak müteveffanın Gönderen Ülkeye nakli için gerekli tüm düzenlemeleri yapacaktır. Nakliyat havadan ve bir tabut içinde gerçekleştirilecektir.

4. Hem fıkra (2) hem de fıkra (3)'te, Kabul Eden Devlet Müteveffanın iki kişiye kadar aile bireylerinin ve Gönderen Devlet yetkili makamınca seçilecek refakatçi şahsın gidiş/dönüş uçak biletlerini ödeyecektir.

MADDE XIV

GÜMRÜK VE PASAPORT İŞLEMLERİ

1. Tüm askerî personel ve bunların yakınları Kabul Eden Devletin muhaceret ile ilgili yasalarına ve gümrük mevzuatına riayet edeceklerdir. Bu personel özel pasaport taşımak için yetkili kılınmış olup, yabancıların Kabul Eden Devlet topraklarında ikamet ve seyahati ile ilgili yasaların hükümlerine tabi olacaklardır.

2. Süresi bir yıl ve daha fazla olan eğitime tabi kursiyer askerî personelin yakınları, her yıl 30 günü geçmemek kaydıyla kabul eden devlet ülkesinde bulunabilir. Bu konuda gerekli vize kolaylıkları sağlanır. Acil durumlarda bu süre kabul eden devletin müsaadesi ile uzatılabilir.

MADDE XV

OLAĞANÜSTÜ DURUMLAR

1. Görev yasağı : Bu anlaşma ve buna bağlı yapılacak protokolların amaçları uyarınca kabul eden devlet ülkesinde bulunan konuk personel; üçüncü bir devletle yapılacak silahlı çatışmaya katılamaz, taraflarca iç güvenlik amacıyla kullanılamaz; konuk personele bu anlaşma ve buna bağlı protokollarla belirlenmiş görevleri dışında görevler verilemez.

2. Askerî personel, Anlaşmanın ve onun tamamlayıcı protokollarının sahası dışında kalan görevlere tayin edilemeyeceklerdir.

3. Olağanüstü Durum : Kabul Eden veya gönderen Devletin üçüncü bir devletle savaşa girmesi veya gerginlik durumunda ya da olağanüstü durumlarda, konuk personel ve yakınlarının durum ve geri çekilmesi hususu tarafların yetkili makamları arasında müşterek olarak kararlaştırılacaktır.

MADDE XVI

GİZLİLİĞE RIAYET

1. Hiçbir askeri personel, Kabul Eden Devletin yazılı rızası dışında, bu anlaşma uyarınca resmî görevlerini ifa ederken Kabul Eden Devlet Silahlı Kuvvetlerine ilişkin olarak elde etmiş olabilecekleri herhangi bir bilgiyi yayamaz ya da ifşa edemez.

2. Tüm Askeri Personel Kabul Eden Devletin gizlilik dereceli bilgilerinin gizliliği ve korunması ile ilgili kurallarına riayet edecektir.

3. Tüm Askeri Personel eğitimin sona ermesinden ya da bu Anlaşmaya göre resmî görevlerinin tamamlanmasından sonra öğrendikleri gizlilik dereceli bilgiyi korumaya devam edecektir.

MADDE XVII ŞAHSİ BORÇLAR

1. Askeri Personel, hangi sebeple olursa olsun Kabul Eden Devleti kesin olarak terkederken şahsi ve yakınlarının borçlarını tasfiye etmek zorundadır.

2. Acil durumlarda, Kabul Eden Devlet yetkili makamı, Gönderen Devletin hesabına ilgili Askerî Personelin borçlarını tasfiye eder. Bu tasfiyeyi yaparken borçlu Askeri Personelin, borcunu kabullendiğine dair tevsik edici bir belgeyi de fatura ile birlikte Gönderen Devlet yetkili makamına iletir. Gönderen Devlet 90 gün içinde usulüne uygun olarak Kabul Eden Devlete ödemeyi yapar. Askeri personelin kesin dönüşünden sonra şahsi borcunun olduğu anlaşıldığı takdirde Kabul Eden Devlet bunu da fatura ederek, ilgili tevsik edici belgelerle birlikte 90 gün içinde ödemesi istemiyle Gönderen Devlet yetkili makamına intikal ettirir.

MADDE XVIII UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMLENMESİ

Taraflar bu anlaşmanın yorum ve uygulanmasından dolayı ortaya çıkacak uyuşmazlıkları, görüşmeler suretiyle çözüme kavuşturacaklardır. Bu görüşmelerden 90 gün içinde bir sonuç varılmadığı takdirde, taraflardan her biri, diğer tarafa 30 günlük bir yazılı ön bildirim ile bu anlaşmayı sona erdireceklerdir.

MADDE XIX YÜRÜRLÜK SÜRESİ

1. Bu anlaşma beş (5) yıl süre ile geçerli olacaktır. Taraflardan biri bu ilk 5 yıllık sürenin bitiminden 90 gün önce bu Anlaşmanın feshini ihbar etmediği takdirde, yıldan yıla yürürlükte kalmaya devam edecektir.

2. Bu Anlaşma tarafların mutabakatı ile yahut müteakip her yılın bitiminden 90 gün önce taraflardan birinin yazılı bildirim üzerine sona erer.

MADDE XX ONAY VE YÜRÜRLÜĞE GİRME

İşbu Anlaşma her iki tarafın kendi hukuki usullerine uygun olarak onaylanacak ve onaylandığını bildiren notaların teati edildiği tarihte yürürlüğe girecektir.

MADDE XXI TADİL VE GÖZDEN GEÇİRME

Taraflardan herbiri gerek gördüğünde bu Anlaşmanın veya buna bağlı protokollerin tadilini veya gözden geçirilmesini önerebilir. Bu durumda, bildirim yapıldığı tarihten itibaren en geç 30 gün içinde, istişarelere başlanacaktır. 90 gün içinde sonuç alınamazsa, taraflardan herhangi biri, 30 günlük yazılı bir ön bildirimle, anlaşmayı sona erdirebilir.

MADDE XXII
SONA ERDİRME

Taraflardan biri, diğer tarafın anlaşma veya protokol hükümlerine uymadığı veya uyamadığı sonucuna vardığı takdirde, yazılı olarak, istişare önerisinde bulunabilir ve bu istişareler bildirim yapıldığı tarihten itibaren en geç 30 gün içinde başlar. Müteakip 45 gün içinde bir sonuca varılamaz ise, taraflardan herhangi biri 30 günlük bir yazılı ön bildirim ile bu anlaşmayı veya bu anlaşmanın geçerliliğine hanel getirmeksizin protokollardan herhangi birini sona erdirebilir.

MADDE XXIII
METİN VE İMZA

Bu Anlaşma, Türkiye ve Kırgızistan Türkçesinde her biri aynı derecede geçerli olmak üzere tanzim edilmiştir. Bu anlaşma 1993 yılı, Mart ayının üçüncü günü Ankara'da iki nüsha olarak yapılmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

İmza :
İsim : Orhan GENÇLER
Rütbe : Tümgeneral
Unvan : Gnkur. Eğt. D. Bşk.
Tarih : 3 Mart 1993

KIRGIZISTAN CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

İmza :
İsim : Ermek RİSBAEV
Rütbe : Yarbay
Unvan : Per. D. Bşk.
Tarih : 3 Mart 1993

